

НІНА ГНАТЮК

Прощання з березнем

Лірика

РАДЯНСЬКИЙ
ПИСЬМЕННИК
КИЇВ — 1972

У2

Ш6 (З=Ук) 7-5

Г56

У новій збірці молодої поетеси з Вінниччини Ніни Гнатюк домінують теми рідного краю, молодості. Людина праці, молодий будівник нашого сьогодення і нашого майбутнього — головний ліричний герой збірки «Прощання з березнем».

У2

Г56

7-4.3

201-72М

Одеська
друкоофсетна
фабрика

* * *

Землі у душу, аж на саме дно,
Заронене ласкавими руками,
Лягає вивіяне, виспане зерно,
Що в сні мої приходить колосками.

В маленькій насініні — цілий світ.
Бо насініна — то дбайлива мати,
Що хоче людям хліб, і щастя дати,
І сонце над гостинністю воріт.

І крають журавлині лемеші,
Мов сніго скибу, неба теплі груди.
Вийме поле паростки з душі
І промовляє щиро: нате, люди!

Яблуні

*«Як посадить яблуню кожна людина,
Заваляться війни і важкі фронти».*

А. М а л и ш к о

У зливи насуплені і краплисті,
У вітровіння чи снігопад
Йду в свіжовимитий, мудрий, чистий,
В дереводумний чубатий сад.

Мов немовлята, яблука білі
Яблуням груди смокчуть рясні,
В теплі тільця наливають спілість,
Осінь рум'яну бачать у сні.

Яблука зріють медом і літом,
Сад мій сповитий в тишу і сні.
Ти підіймись, підіймись над світом,
Вітами хмари геть розжени.

Саде рясний, яблуневий саде,
В кожному серці ти розростись,
Смерть щоб не сіяли бомбопади,
Атомом щоб не набухла вись.

...Лопнуть бруньки, щоб дихати й жити,
Змовкне війна, щоб згинуть навік.
Сонях цвіте, і зерніє жито,
У яблуках гусне премудрий сік.

Яблуню ти посади, людино,
Щоб завалились війни й фронти.
Щоб не зчорніла сонця хлібина,
Щоб не зітліли братства мости.

*Клембівським
вишивальницям*

Поглянь, на білім полотні
Крильми веселиця лопоче.
Сміються кольори німі,
І сонце устає крізь ночі.
Поглянь, із-під дівочих рук
Іде у світ стобарвне диво.
І кожна нитка, ніби звук,
Тече в мелодію тремтливо.
Поглянь, як скапують із душ
На той узор і сміх, і смуток.
І крізь надію молоду
Підносить вічне листя рута.
...Устами, серцем пригорнись
До срібно-злотої криниці.
Не раз летітимуть ще птиці,
Щоб з неї пить народну вись.

Руки моєї матері

В мамі руки — мов кора дубова,
В мамі руки — мов засмаглі весла,
Під очима — сині перевесла,
На вустах — виниста пахить слова.

В мамі руки росяні і теплі.
Мозолі на них, немов медалі.
В мамі руки — мов пшеничні стебла,
В мамі руки з хліба і печалі.

Як землі торкнуться — сходить рута,
Вийдуть в поле — втопляться у житі.
Бо ж у них жарини сонця чути,
Бо ж у них росини сонця вліти.

*Федоту Андроновичу Круковському,
вчителю з Моївки*

Ти стоїш у саду поміж білими вишнями,
І на скроні твої, що були русявими,
Тихо скапують ніжні хмаринки цвіту.
І тому ти зробився білим-пребілим,
І тому ти зробився сивим-пресивим.

Ти стоїш у саду, у тумані стебел.
Обступили кущі тебе, наче онуки,
Обступили дерева, немов сини,
Що на груди твої хилять голови горді
І беруть твою мудрість, мов з вулика мед.

Як розрісся твій сад!
Бачу в кожному дворі
Виноград, чи жоржину, чи яблуню пишну,
До якої приклав ти і серця, і рук.

...Всі дороги сходив ти своїми ногами,
Засадив ти півсвіту своїми квітками,
А ласкавими, наче весна, руками
Все життя корчував терники і пні.

Ще прийдеться гілкам із морозами битись,
Щоб цвісти і родити не рік, а вік.
—Із шипшини троянди вирощує вчитель,
Посивілий, мов сад восени, чоловік.

Ми копали картоплю

Осінь ватру у пралісі палить.
Натомилася дідова давня лопата.
Ми русяву картоплю копали,
І мішки до хліва зносив тато.

Пахло радістю, сумом і листям жовтавим,
Пахло сливами, хлібом і пахло медами.
Ранок паморозь кинув на стріху, на трави
Таку ж сиву-пресиву, мов коси у мами.

І тяглись журавлі, а за ними і очі,
І тягнулося серце за ними в тривозі.
Де застануть їх зливи, захмарені ночі?
Чи не стомляться крилонька в дальній дорозі?

Вже обідать пора і пора спочивати.
Тато стер із лиця запорошену втому
І поніс мозолів картоплини до хати,
Радість, юну, гарячу, у серці старому.

Ми копали картоплю, картоплю русяву,
І губилися дні у рудім картоплинні.
Ніч носила по стежці, по згорблених травах,
Мов чаклунка, свої самоцвіти сині.

Мамо, спечи мені голуба білого...

Мамо, спечи мені голуба білого,
Мамо, спечи мені голуба сивого,
Мамо, спечи мені голуба доброго,
А потім голубку до пари спечи.

Мамо, виліпи білу птицю,
Білу птицю руками натрудженими
Із пахучих зернинок сонця,
Із зусатого житнього вітру,
З молодого терпкого дощу.

Зміси рососою,
Посоми сльозосою,
Розкачай веселкою польовою.

Сили йому, сили
Дай в тремтячі крила,
Дай у крила дзвону,
Дай вогню у крила.

...Червоняста птиця
Сниться, сниться, сниться.
Все летить до мене
Крізь дощі зелені,

Крізь опалий вітер,
Крізь діброву голу.
Все летить за мною
Добрий мамин голуб.

Поділля

Стає веселою душа
І свіжо котиться світанками,
Коли промовить хтось: Бушá,
Коли зачую десь: Добрянка.

Закуру геть і сльози пріч,
Як із долини барвінкової
Крізь темні хащі протиріч
Прийде твоє, матусю, слово.

Я житнім вітром обів'юсь,
Росвою вмиюся з-під явора
І стану схожою на жайвора:
Бери-но, земле, квіть мою!

Бо поки Ямпіль у гаях
І Русава — сльоза Дністрова,
Сміюсь, люблю, печалюсь я,
До вас іду, мої братове.

Осінній ліс

Ми йшли через вологий світлий ліс.
Кричало під ногами ніжне листя,
І ясени стояли над полями,
Немов чоловіки потомнені і мудрі,
Що подих слухали русявої землі.
Була така печаль, така пахучість.
Хотілось просто думати й мовчати
І відчувати біль дерев безсонних,
З яких пожовкла радість опадала
В земні долоні, в небуття і холод.
Ходила лісом осінь.
І дрімота.
Лежали хмари, наче купи листя.
Вони чекали, що прийдуть жінки,
Підстелять їм під голови верети
І понесуть на плечах у село.
Ходив по лісі запах жолудевий,
Повітря лоскотав дубовий шерех,
І зав'язь спала у терпкім жолудді,
Якому все ще снилось верховіття.
Нас осінь обсипала, наче мати,
Зерном дощу, співучим золотом листя,
Нас осінь накривала з головою
Одежею туманів і вітрів.

...Роса була нетепла і жалка,
В дерев боліли ноги від ходіння,
А сонце, наче грушка перестигла,
В якій відламався корінець,
Скотилося у листяні намети.
Ми йшли тоді так тихо, обережно,
Немов боялися на сонце наступити,
Яке пливло дрімотними річками
У синє море сну. Ми лісом йшли.

Я — за Роботу з великої літери,
Вічну, всесильну і завжди струнку.
Я — за Любов, що не гасне на вітрі,
Ніби багаття із сушняку.

Я — за двоборство тиші і грому,
За незмиримість, що з них витіка.
За березневість у серці старому
Й мудрість столітню в душі юнака.

Хто ти є: море а чи калюжа?
Спокій зелений чи течія?
Я проти хворості на байдужість,
Проти троянд паперових я.

Проти запертих наглухо вікон
І невдоволених кислих лиць...
Над проліском двадцять першого віку
Схрестилися чорні мечі блискавиць.

І їх роз'єднати, і їх спопелити
Повинна людина в своє ж ім'я,
За землю, за сім'ю сміхом і житом,
За незаплакану землю я.

Я стояла змерзлою вишнею
Серед зустрічей і проводжань.
Тим далека, тим зовсім лишня,
Тим набридла, а тим чужа.

За відвертість платила зрадою,
Ждала квітня, а йшла зима.
Височіла у заростях саду,
А здавалося — зовсім сама.

Раптом з темряви — бризки світла.
Із туманності — чистота.
Моя доля, як вишня, розквітла,
Засміялась на повні уста.

Вітром буйним, пролистом зеленим
 Серед поля березень запах.
 І не стало на високих кленах
 З сивого каракуля папах.

Ген рілля парує попід гаєм,
 В отчий край вертають журавлі.
 Кращої пори душа не знає,
 Як не знає кращої землі.

Дуб чолом схилився до чорнозему,
 Що приймає засіву срібло.
 Це найгеніальнішу поему
 В свій літопис вписує село.

Іду в життя розлоге, незахмарене
 Дорогами, що вбралися у цвіт.
 Яке це щастя — бути хлібодаром
 І наділяти radoщами світ.

Красою закосичувати простір
 І сіяти жита — не біль, не щем.
 І бути на землі не просто гостем —
 Господарем. Пługатарем.

І відчувати кожен порух стебел,
 Носити в грудях пахощі весни.
 Без хлібороба світ — без сонця небо,
 Без хлібороба лан — пустельні сни.

Везмертя

Той не вмирає, після кого квітне сад,
Той не вмирає, хто лиша в степу криницю.
До того весни повертаються назад,
Хто дав життя синам і гнізда птицям.

Ну що із того, що у косах сивина?
То смуток. Але й радості причина.
На крилах лебедів пливе моя весна
У тільки-но почату казку сина.

Хата

Під мене запічком вночі лягає хата,
І тіннями шепоче мені казку,
І сповиває коси мої снами,
Й мурликає на комині котом.
...Ти йшла кудись, під яблунями стала
У м'ятою obtулених чоботях,
В сорочці, що тобі пошила мама
З торішніх білогривих конопель.
Твое лице із житніми бровами —
Вони з кісьми пшеничними зрослись —
Старе і добре, з синіми очима,
З яких тече то сонце, то сльоза.
Тріщала грубою і пахла пиріжками,
Що під рушник ховались на столі,
І плакала, бо дядько грім сварився,
Як дощ тебе водою обливав.
І падали тоді мені в коліску
Зі стелі твої сльози жовті, хато.
А мама відсувала хліб і миску,
Й сніпки носила, мокрі і плескаті.
А восени вдягалась ти в бадилля,
А восени горнулась ти в тумани,
І пахли яблуками прохолодні сіни,
І піч теплом obtулювала хліб.

...Спечи мені підпалок, щоб зігрів,
І заспівай прозоро і тихенько,
Махни мені хустиною димів
І вийди за ворота, хато-ненько!

Яблуко

Не зірка в небі, не квітка в лузі —
Полив'яне яблуко в мене в руці.
Його на гончарному древньому крузі
Зліпили найкращі майстри- мудреці.

У нього кризь жовту пачуху шкурину.
Вливалась дощів голуба таїна.
І сонця серпневого білі жарини
Шукали у ньому солодкого дна.

І вітер по ньому пройшовся різцями,
Щоб яблуко стало такої краси,
Яку не опишеш в легендах словами,
В яку вже ні крихточки не додаси.

Спинися, байдужа розгойдана зливо,
Не квапся, хурделиці ранньої сніг:
На гілці хитається сонячне диво,
Що кухликком меду впаде вам до ніг.

Т. М.

Чи зима біліє за дверима,
 Чи весна хлопочеться у цвіті,
 Хлопець із гуцульськими очима
 Не дає прожить мені на світі.

Не дає пристати в прийми спокою,
 Не дає звінчатися з журбою,
 Бо мене він полюбив високою,
 З усміхом, з печаллю голубою.

І на ту, яку він в серці виносив,
 Я щоднини міряюсь, рівняюся,
 Від бездум'я, лінощів зрікаюся
 І стаю гарнішою. Диви-но ся!

Довшає дорога несходима.
 А в душі — як жайворонок в літі,
 Хлопець із гуцульськими очима,
 Із найкращим іменем у світі.

Сонце, наче підрізаний сонях,
 Зачепилось за тополину,
 Відламалось від повної днини
 І долинам на руки впало.

Повечеряв захід малиною,
 І налилось вечором кроння,
 І кричать явори спросоння,
 І чекання ходить гаями.

Вони ступають гордо по землі,
Обпалені їдким і чорним громом,
Стають столом, папером, світлим домом,
Столітні, гордовиті, немалі.

Вони ростуть тужаво й буйногрозо,
З сміливості, з боління і доби.
Несуть до сонця посивілий мозок
Землисторукі витязі-дуби.

Лицем до бурі. В зливу і у сніг
Стоять вони, високі і шрамасті.
У них своє, лиш їм знайоме, щастя,
Своя солодка гіркота доріг.

Не знають, що то стати на коліна,
Не плачуть на вогні і на вітрах.
Як вириває буря — то з корінням,
З прокляттям й непокрою в очах.

Усе, що снилося, виношувалось, грало,
Усе, що в заметілі гріло нас,
Не мрією — стеблом і цвітом стало.
Час колосіння. Колосіння час.

Не казкою — пшеничними снопами
У копи ляжуть буйнощі весни.
Комбайнами, жнивварками, серпами
Збиратимуть той скарб сільські сини.

І синь дощу, і золотавість грому,
І сік землі, і досвітків огні,
І диво рук — усе зіллється в ньому,
В маленькому могутньому зерні.

А поки що в тривозі хлібодари,
Бо ж поле тільки колос викида.
А може, спекою чи градобоем вдарить
Або ж стрясеться ще якась біда?

А може, повезе лиш на полову,
Бо колосок народиться пустим.
...Невже насиніні, вірю слову,
Щомиті нахилиячись над ним.

Не потрібні ні пишні словесні оздоби,
Ні вінки, що із лавру, ні поважні трибуни.
Сонце ж клониться в ноги тобі, хліборобе,
І земля шле свій усміх колосяно-юний.

Вечори і світанки в спецівку робочу
Одягнули мої земляки непоборні.
Я — дочка хлібороба. Тож чуєте, хочу,
Щоб, як рівній, він руку подав свою чорну.

І не знатиму більшої я нагороди,
І позбудеться сорому днів моїх чаша,
Коли хліб відроблю ваш, і ласку, і воду,
Ваших вікон гостинність і вслід оте: наша.

Вечір фіранками вікна затулить,
Землю кожухом накриє. Спати!
Вікола ходить полем забулим,
Носить на плечах ніч волохату.

Хата на очі нап'яла хустину,
Снігом прошиту, вітрами сполохану.
Грається в сніжки ясен з калиною
І перед нею тремтить, як закоханий.

Сніг у сорочку гілки закутав:
Брості ж безпомічні, мов немовлята.
А під снігами сміється рута
І повстає непокірна м'ята.

Ще у небі пуп'янок сонця не виспів,
 Ще витрушують хмари вчорашній дощ,
 А бабуся сидить на розмоклій призьбі
 І лущить торішню квасолю на борщ.

І розв'язує спогадів тихі вузлики,
 Наче сукні зі скрині, виймає роки.
 І поволі танцюють під сиву музику
 Її пальців засохлі стручки.

Вже долущує баба квасолю зморщену
 І доспіває тихо дівочькі пісні.
 І не знає ніхто, що сиплються в горщик
 Із подолка останні бабині дні.

Я тебе вигойдую ночами,
 Я тебе виношую літа.
 Поки не засяєш пелюстками,
 Слово моє, ружо золота.

Поки не зведешся досвітково
 І не зникнеш в натовпі гучнім.
 Лиш не кинь на мене — чуєш, слово?—
 Осуду людського чорний грім.

Косарем ти був у косовицю,
 А як горло висупать жнива,
 Людям ти цілощої водиці
 З лісового хлюпни джерела.

Стань багаттям в холоді нічному
 Ти тому, хто нині в самоті.
 І коли вертатиме додому,
 Місяцем розквітни у путі.

Стань у голод скибкою тонкою,
 Житньою, солодшою за мед.
 Як впаде ватаг на полі бою,
 Ти хоробро клич усіх вперед.

Я тебе плекатиму до скону
І, як сина, все вестиму в путь.
Будь мені відточеним, як гроно,
І, як гроно, повносоким будь.

* * *

Змовкає грім, і блискавиця гасне,
Суха од вітру, мокра від роси.
Ти відійшов раптово і невчасно
Й не прийдеш, як у тебе не проси.

Мов літо бабине, моя надія рветься,
І висихають краплі сподівань.
Морозяними лезами трава
Порізала моє печальне серце.

Приходить осінь, мокра, шарудлива,
І яблука стають терпким вином.
І дощ, мов дятел, стомлений і сивий,
Холодним дзьобом б'ється у вікно.

Згорю. Розтану. Змовкну. Я — людина.
Мені дано лиш спалах, тільки мить.
А хочеться не знати згасу й згину,
А хочеться іти віками й жить.

Боюся, що піду не докохавши,
Не вирвавши нещастя і сльоти.
Мені б трудіння пити, пити завше,
З світанками планетою іти.

Боюсь, що не дійду, не допрацюю,
Не доспіваю пісні до кінця,
Що у тридцятім віці не почую,
Як у світах дзвенять земні серця.

Але життя — мов коло, мов жаріння,
Згоряючи, запалюється знов:
І я піду в народження, у дніння.
Безсмертною я буду, як любов.

Громи лежали, мов діди,
Замотані у сиві хмари.
Громи вмирали, мов діди,
Та кожен з них ще небом марив.

Гула трава, ламався без,
Сварились хмари синьо й біло,
І місяць в їхнім листі щез.
Спинилось... Впало... Заніміло.

Грім падав зламаним стеблом
Вітрам намореним під крила.
...Вдовою злива йшла селом
І голосила.

Бита і січена, мов колісьми дорога,
 Земле, земелечко, вічна моя тривого.
 М'ята і горблена, наче в бурю дерева,
 Радосте-земле, доле моя вишнева.
 І розвівають світанки дими й тумани,
 І застеляють боління твої і рани.
 І самоцвітом стає твоя древня глина,
 І Прометеем — трудяща твоя людина.
 Рук мозоління, сердець вогняна багровість.
 Земле, ти правда, і певність моя, і совість!

Я народилась в березні. І він
 Мені дав душу дивну, тонкозвучу,
 Дав коси, схожі на русявий вітер,
 Дав губи із вишневої кори,
 Дав тополиний зріст мені та очі
 Із кольором озер, що вже скресають.
 О березню, о часе бунтівливий,
 О батьку мій веселий і рудий,
 В моїй душі твоя прозорість пахне.
 Не раз моя осіння голова
 Виходить на двобій з весняним серцем
 Не раз, не раз мій прохолодний розум.
 Ламає в'язи куцим почуттям.
 О прудконогий березню, пора
 Прощатись нам. Але хіба зів'яне
 Та музика, яку назавжди ти
 Дав серцю? Та хіба ж бо облетить
 Любові цвіт і нелюбові іній?
 Ні, мабуть, у моїм житті не буде
 Прощання з березнем...

До тебе, Моївко, щомиті я лечу,
Туди, де так любилося наївно,
Туди, де так сміялось досхочу
І мріялося, і писалось рівно;

Туди, де понад ставом на сосні,
Як щастя знак, лежить гніздо лелече;
Туди, де вперше стрівся ти мені,
Несміло руку опустив на плечі;

Туди, де сонце капає з весла
Краплинами липневої живиці.
І солов'ї, дзвінкоголосі птиці,
Осріблюють діброву край села.

О юнь моя зі сміху і плачу,
Спливла ти березневою водою...
До тебе, Моївко, щомиті я лечу,
Щоб стрітись з колишньою собою.

1

На безтарку неба хмари посідали,
Й запрягли у неї жеребці-громи,
Сонця узяли ясний підпалок,
Замотали в світлі вовняні дими.

Небо громовіє,
гусне і тріскоче,
Стріли дощові у груди коль і коль.
Стихне дощ...
Із неба хмар бузкове клоччя
Виметуть зелені віники тополь.

2

О дощ, о яблуневий білий дощ,
Настояний на місяці і житі.
Розлий, розкидай, ясністю розтрощ
Сонливістю і тишею сповитих.

О виноградний променистий дощ,
Налий думки терпким духмяним соком,
Пробий безкрилля схоłodнілу товщ,
Тим, що спинились,
дай відважні кроки.

Квітневий дощ, густавий, голубий,
Збуди серця, що гнуться в ноги долі,
Щоб люди височіли, як дуби,
Щоб люди виростили, як тополі.

Вечір

Дріма на водах човен веслоногий,
Сховавши ніс у прохолодні трави.
Когось чекає сад зеленорогий,
Когось чека стара самотня лава.

Дрімають став, лелеки і тополі,
Каштани сплять, вологі і вухаті.
Десь пострічались світлоокі долі,
А десь скрипки весільні грають в хаті.

Димить труба рожева, мов сигара,
Завод гуде задимлено й невпинно.
І небо місяць вийняло з-за хмари,
Як пастушок з-за пазухи хлібину.

Ти був дощем, я спрагою була,
Була човном, ти — веслами у мене,
Була я чаркою з тонкого скла,
В якій сміявся ти вином зеленим.

З тобою ми — як небо і земля,
З тобою ми — неначе грім і блискавка.
Моя душа — розгойдана колиска.
Лиш де воно, любові немовля?

Брѣхкають полем дерева,
В далеч, вітрюгою рвану.
Я, ніби гул джмелевий,
В білій симфонії тану.

Вітер зриває з каштанів
Свіжих навій картузики.
...Срібна, бузкова, багряна
Му з и к а!

Серце тремтить у надії,
Наче брунька русява.
...Лютий пливе зав'язями
В березня синю гавань.

Барвінок днів, тернини днів
 Печуть мій голос до нестями.
 І я зеленими губами
 Вихлюпую зелений спів.

Складаю, зв'язую в пучки
 Слова, мов зірвані суниці.
 Здається, в пальцях блискавиці,
 А глянеш — ледь живі свічки.

...Сивіють люди і волошки,
 Холоне сміх, линяє гнів,
 А я згинаюсь, як ворожка,
 Над сизим різнотрав'ям слів.

Лише тоді, коли вуста зчорніють,
 Коли прийде кінець і горю, й щастю,
 Погасне біль і висохнуть надії,
 Зімне мороз квітки мої пухнасті.

Лише тоді, коли затерпнуть крила
 І мозок холодом візьметься злісним,
 Опустити гриву ти, мій коню сивий,
 Бо в грудях перестане битись пісня.

Бо ненароджене, іще безкриле слово
 Вогню і вітру в мене не попросить,
 І скине шапку день. А десь в дібровах
 Верба, неначе мати, заголосить.

Не спи, забудь про тишу і невдачі,
 Віддай землі і кров, і думку, і кроки,
 Бо як помреш пустим і самотнім,
 То і верба, мій друже, не заплаче.

Тут хліба — як повені Дністрові,
Тут сади — як щебіт солов'я.
Краю рідний, сило і любове,
Проліскова веснонько моя!

В поле йдуть зарошені світанки,
Щоб в колоссі сонце колихатъ.
І хати у білих вишиванках,
Мов дівчата, до Дністра біжать.

Наше щастя — виноградне гроно.
Наша доля — колос у росі.
Земле рідна, маківко червона,
В ноги я хилюсь твоїй красі.

Як високістю налитий сонях,
Йде за сонцем край подільський мій.
Земле, я роса в твоїх долонях,
Зеренце у борозні твоїй.

Ніна Гнатюк'
(біографічна довідка)

Ніна Юхимівна Гнатюк народилася 18 березня 1947 року в селі Безводному Ямпільського району на Вінниччині в родині колгоспників.

У 1965 році закінчила Моївську середню школу. Вчилася у Вінницькому педагогічному інституті ім. М. Островського. Нині працює в ямпільській районній газеті на Вінниччині.

В 1966 році у видавництві «Молодь» вийшла з друку перша збірка поезій «Пелюстка грому», за яку поетеса удостоєна Вінницької обласної комсомольської премії ім. М. Трублаїні.

«Прощання з березнем» — друга книга Ніни Гнатюк.

ЗМІСТ

«Землі у душу, аж на саме дно»	3
Яблуні	4
Клембівським вишивальницям	6
Руки моєї матері	7
Вчитель	8
Ми копали картоплю	10
Мамо, спечи мені голуба білого...	11
Поділля	13
Осіній ліс	14
Одкровення	16
Зустріч	17
«Вітром буйним, пролистом зеленим»	18
«Іду в життя розлоге, незахмарене»	19
Безсмертя	20
Хата	21
Яблуко	23
«Не раз я чула: утікай з глуші»	24
«Пташці хочеться неба й простору»	25
«Чи зима біліє за дверима»	26
Вечірне	27
Дуби	28
Колосіння	29
Хлібороби	30
«Вечір фіранками вікна затулить»	31

«Ще у небі пуп'янок сонця не виспів»	32
Слово	33
«Змовкає грім, і блискавиця гасне»	35
Людина	36
Громи	37
Землі	38
Прощання з березнем	39
Моївка	40
Дощ	41
Вечір	43
Тобі на спомин	44
Лютий	45
«Барвінок днів, тернини днів»	46
«Лише тоді, коли вуста зчорніють»	47
«Тут хліба — як повені Дністрові»	48
Ніна Гнатюк (біографічна довідка)	49

Гнатюк Ніна Єфимовна

ПРОЩАНИЕ С МАРТОМ

Л и р и к а

Издательство «Радянський письменник»

(На українском языке)

Редактор *Л. З. Ковальчук*

Художник *Л. А. Івахненко*

Художній редактор *Н. В. М'яковська*

Технічний редактор *В. В. Чала*

Коректор *С. І. Слабошевська*

Здано на виробництво 27.IV 1972 р. Підписано до друку 11.VII 1972 р. Формат 60×90^{1/32}. 15^{5/8} фіз.-друк. арк., 1,63 ум.-друк. арк., 1,08 обл.-вид. арк. БФ 29273. Тираж 6 600. Зам. 2062. Ціна 14 коп. «Радянський письменник», Київ, бульвар Лесі Українки, 20. Одеська друкоофсетна фабрика Комітету по пресі при Раді Міністрів УРСР, вул. Дзержинського, 24.